

## 5 Sebevraždy podle rodinného stavu

Při analyzování sebevražednosti podle rodinného stavu byly brány na zřetel čtyři základní rodinné stavy, které se v dostatečném zastoupení objevují v populaci České republiky po celé zahrnuté období, a to svobodné osoby, vdané a ženatí, rozvedené a ovdovělé osoby (lidé žijící v oficiálním registrovaném partnerství či ve stavu zaniklého registrovaného partnerství nebyli z důvodu velmi nízkých počtů úmrtí sebevraždou zahrnuti). Nebyla uvažována celá škála žijících a sebevraždou zesnulých osob, ale z důvodu reálné možnosti výskytu všech čtyř rodinných stavů až osoby 35leté a starší.

Rozložení osob, které ukončily svůj život sebevraždou a (žijících) osob v populaci podle rodinného stavu bylo sice v letech 2011–2020 v základních rysech podobné – největší skupina žijících osob v manželství a také nejvíce sebevrahů mezi ženatými muži a vdanými ženami, nejméně mužů vdovců a nejméně sebevrahů mezi vdovci a u žen nejméně žen svobodných a nejméně žen, které svévolně skončily svůj život, bylo také svobodných. Podílové velikosti jednotlivých skupin podle rodinného stavu na celku už ale vždy stejné nejsou. Data ukazují větší podíl skupiny ženatých a vdaných osob v populaci oproti skupině ženatých/vdaných sebevrahů/sebevražedkyň a naopak převahu v podílovém zastoupení sebevražd nad podílovým zastoupením žijících osob ve všech ostatních skupinách (svobodní, rozvedení, ovdovělí).

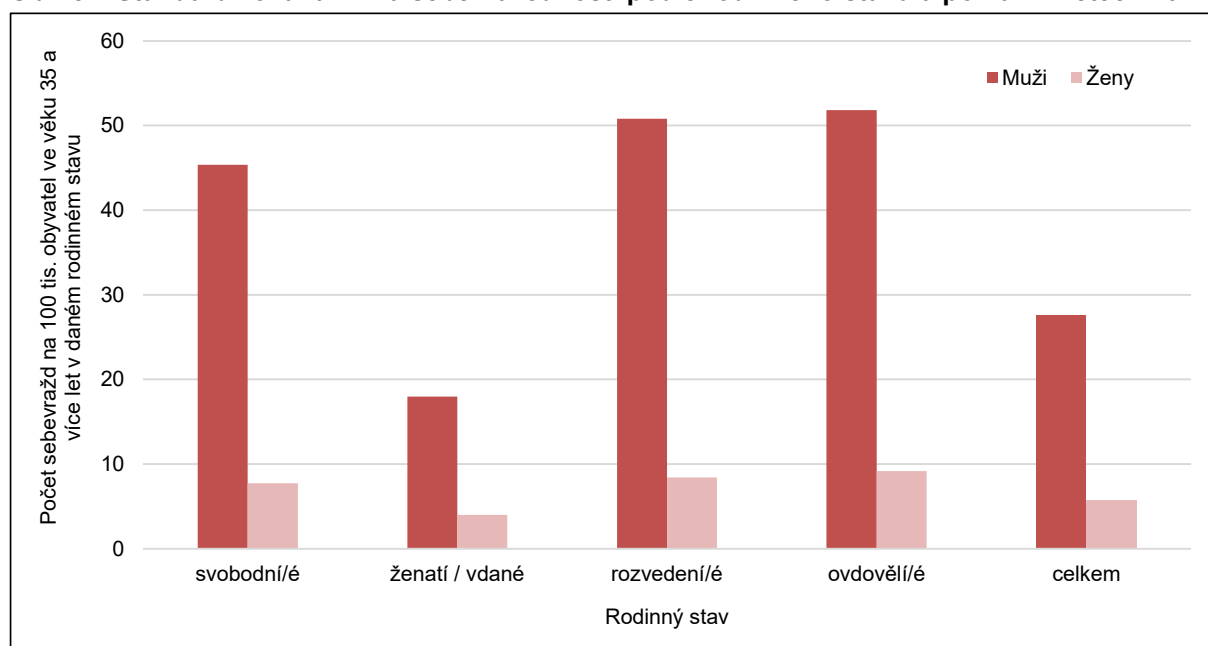
**Tab. 5.1 Sebevraždy a rozložení populace\* podle rodinného stavu v letech 2011–2020**

	Svobodní/é	Ženatí/vdané	Rozvedení/é	Ovdovělí/é
<b>Muži</b>				
Celkový počet sebevražd	1 850	3 864	2 637	860
Podíl sebevražd podle rodinného stavu (%)	20,1	41,9	28,6	9,3
Podíl žijících osob podle rodinného stavu (%)	16,1	63,5	16,2	4,2
<b>Ženy</b>				
Celkový počet sebevražd	193	811	595	568
Podíl sebevražd podle rodinného stavu (%)	8,9	37,4	27,5	26,2
Podíl žijících osob podle rodinného stavu (%)	8,3	54,8	18,5	18,4

\* Jen osoby a události u osob ve věku 35 a více let.

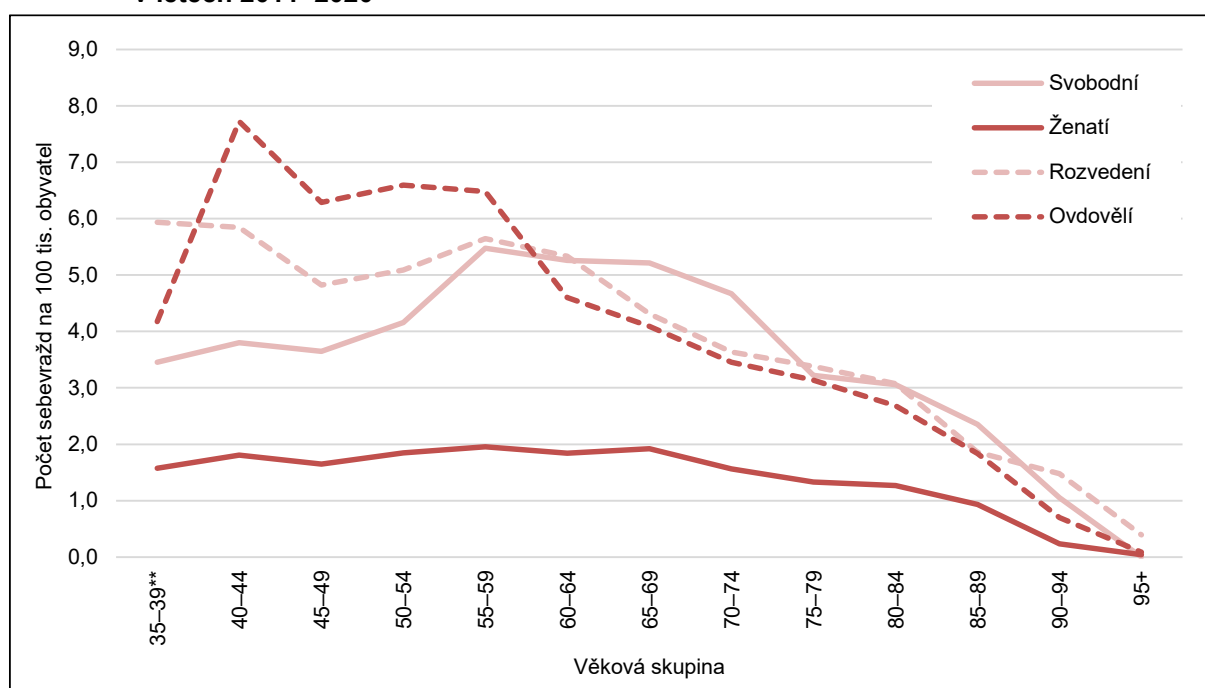
Absolutně bylo sice v období 2011–2020 nejvíce sebevražd spácháno ženatými muži a vdanými ženami, avšak jejich míra sebevražednosti (vyjádřeno standardizovanou mírou sebevražednosti podle rodinného stavu) dosahovala v období 2011–2020 nejnižších hodnot ze všech rodinných stavů, a to na úrovni okolo 18,0 sebevražd ženatých mužů na 100 tisíc ženatých mužů ve věku 35 a více let, respektive na úrovni 4,0 sebevražd vdaných žen na 100 tisíc vdaných žen 35letých a starších. Přitom celková sebevražednost osob 35letých a starších (bez ohledu na jejich rodinný stav) byla v uvedeném období u mužů 27,6 sebevražd na 100 tisíc mužů 35letých a starších a 5,7 sebevražd žen na 100 tisíc 35letých a starších žen.



**Obr. 5.1 Standardizovaná\* míra sebevraždnosti podle rodinného stavu a pohlaví v letech 2011–2020**

\* Jako standard použita populace České republiky ve věku 35 a více let – průměr středních stavů z období 2011–2020.

Nejvyšší sebevraždnost sledujeme u ovdovělých mužů i žen a velmi podobných hodnot dosahovala v letech 2011–2020 i u rozvedených obou pohlaví. Pro muže byla míra sebevraždnosti ovdovělých ve věku 35 a více let 51,8 sebevražd ovdovělých na 100 tisíc ovdovělých, u rozvedených 50,8. Míra sebevraždnosti ovdovělých žen nabývala hodnoty 9,2 a rozvedených 8,4 sebevražd na 100 tisíc žen daného rodinného stavu. Intenzita sebevraždnosti svobodných osob se pohybovala mezi ovdovělími/rozvedenými a ženatými/vdanými (u mužů 45,4 a u žen 7,8) s tím, že pro muže a ženy přibližně do 60 let věku byla míra úmrtnosti na sebevraždu svobodných nižší než u ovdovělých a rozvedených a po 65 letech věku se křivky podle věku různě prolínaly a křížily.

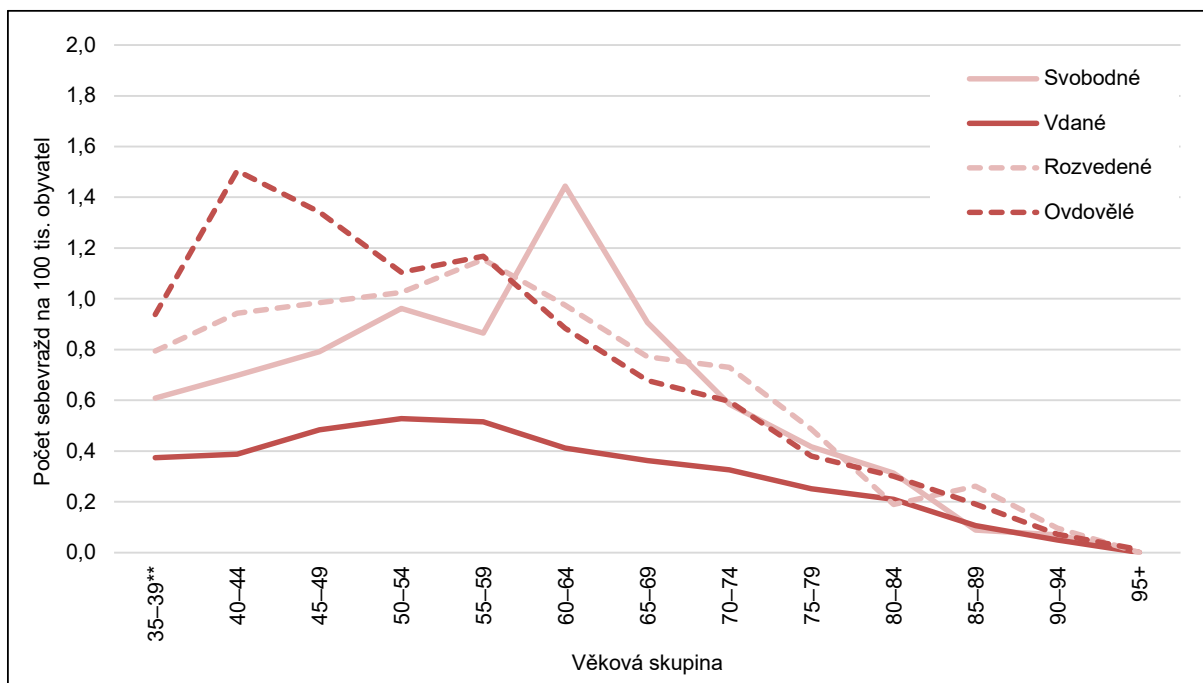
**Obr. 5.2 Standardizovaná\* míra sebevraždnosti mužů podle rodinného stavu a věkových skupin, v letech 2011–2020**

\* Jako standard použita populace České republiky ve věku 35 a více let – průměr středních stavů z období 2011–2020.

\*\* Nízké počty událostí i osob v populaci ovdovělých.

Napříč všemi věkovými skupinami ale v letech 2011–2020 platilo, že intenzita sebevraždy ženatých mužů a vdaných žen je ze všech rodinných stavů nejnižší (s výjimkou věkových skupin 80–84 let a 85–89 let u žen, kde se míra sebevraždy rozvedených, respektive svobodných, rovnala její hodnotě u vdaných žen). Stejnou situaci pozorujeme i dlouhodobě v celkové úmrtnosti české populace, kdy míra úmrtnosti ženatých a vdaných nabývá nejnižších hodnot<sup>1</sup>. Jak v případě sebevraždy, tak i celkové úmrtnosti vstupují v potaz dvě teorie, proč tomu tak je – jedna uvažuje selektivní výběr již při vstupu do manželství, druhá skutečnost, že „zajištěné“ postavení v manželství ovlivňuje zdravotní stav a chování jedinců.

**Obr. 5.3 Standardizovaná\* míra sebevraždy žen podle rodinného stavu a věkových skupin, v letech 2011–2020**



\* Jako standard použita populace České republiky ve věku 35 a více let – průměr středních stavů z období 2011–2020.

\*\* Nízké počty událostí i osob v populaci ovdovělých.

<sup>1</sup> Viz článek v časopise *Statistika a my* z roku 2018 *O kolik roků žijí ženatí muži a vdané ženy déle?* dostupný na <https://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/2018/02/18041802.pdf>.